

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 2001

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 2001. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi Kansaneläkelaitokselle tilitettäisiin vuonna 2001 arvonnalisäveron tuotosta 2 400 miljoonaa markkaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2001 alusta. Lakia sovellettaisiin Kansaneläkelaitokselle vuodelta 2001 tilitettävään arvonnalisäveroon.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kansaneläkevakuutuksen ja sairausvakuutuksen rahoitukseen osallistuvat vakuutetut, työnantajat ja valtio. Lakimääräisten osuuksien lisäksi valtio osallistuu rahoitukseen siltä osin kuin muut tuotot eivät kata kustannuksia. Vuosina 1997—2000 valtio on joutunut suorittamaan tätä niin sanottua takuusuoritusta. Takuusuorituksen tarpeeseen ja määrään on vaikuttanut se, että Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien 1108/1994, 1244/1995, 845/1996, 1028/1997, 782/1998 ja 983/1999 perusteella Kansaneläkelaitokselle on tuloutettu vuosittain arvonnalisäveron tuotosta 2 400 miljoonaa markkaa vuosina 1995—2000. Kansaneläkelaitokselle tuloutettiin osa arvonnalisäveron tuotosta myös vuosina 1993 ja 1994.

Kansaneläkelaitoksen rahoitukseen liittyy myös hallituksen esitys laiksi vuodelta 2001 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta. Esityksen mukaan maksut säilyvät kahta poikkeusta lukuun ottamatta kuluvan vuoden tasolla. Eläketuloa saavan ylimääräinen sairausvakuutusmaksu alenee 0,3 penniä 1,4 penniin äyriltä. Yksityisen työnantajan alin kansaneläkemaksu säilyy 1 päivänä heinäkuuta 2000 alennetulla kahden prosentin tasolla. Maksu-

alennukset lisäävät viime kädessä valtion takuusuorituksen tarvetta. Takuusuoritusta arvioidaan tarvittavan vuonna 2001 yhteensä noin 2 900 miljoonaa markkaa.

Vuoden 1999 valtion talousarvioon liittyen muutettiin Kansaneläkelaitoksen maksuvalmiutta koskevia säännöksiä. Lyhytaikainen rahoitusvalmiuden turvaaminen on aiempaa joustavampaa sallimalla muun muassa rahastojen välinen varojen siirto vuoden 2001 loppuun saakka ja tarkistamalla rahastojen vähimmäismäärän määrittely.

Koska Kansaneläkelaitoksen tulot eivät vuonna 2001 riitä kattamaan menoja, sen rahastojen varaintarve on katettava muulla tavoin.

Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi ehdotetaan, että vuonna 2001 kertyvästä arvonnalisäveron tuotosta tilitetään vuosien 1995—2000 tapaan Kansaneläkelaitokselle 2 400 miljoonaa markkaa. Muilta osin vajeaus katetaan valtion takuusuorituksen kautta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan säädettäväksi laki Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 2001.

2. Taloudelliset vaikutukset

Kansaneläkelaitokselle vuonna 2001 arvonnalisäveron tuotosta tuloutettava 2 400 miljoonaa

naa markkaa vähentää vastaavalla määrällä valtion takuusuoritusta ja valtiolle kertyvää arvonnisäveron tuottoa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä ja siitä on kuultu sosiaali-

ja terveysministeriötä, Verohallitusta ja Kansaneläkelaitosta.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Arvonlisäverolain (1501/1993) 1 §:n 1 momentin mukaan arvonnisäveroa suoritetaan valtiolle. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi vuonna 2001 ehdotetaan arvonnisäverolain 1 §:n 1 momentin säännöksestä poiketen Kansaneläkelaitokselle tilitettäväksi osa vuoden 2001 arvonnisäveron tuotosta.

Kansaneläkelaitokselle tilitettävää arvonnisävero-osuutta rajoitettaisiin sekä ajallisesti että määrällisesti. Säännösehdoituksen mukaan vuonna 2001 Kansaneläkelaitokselle tilitetään arvonnisäveron tuotosta 2 400 miljoonaa markkaa.

2 §. Kansaneläkelaitokselle kuuluvaa arvonnisävero-osuutta tilitettäisiin kalenterikuukausittain. Kunakin kalenterikuukautena tilitettäisiin 1/12 siitä määrästä, joka ehdotuksen 1 §:n mukaan olisi vuonna 2001 tilitettävä Kansaneläkelaitokselle.

3 §. Kuukausierät maksettaisiin Kansaneläkelaitokselle verontilityslain (532/1998) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuna Kansaneläkelaitokselle tilitettävien määrien maksuajankohtana. Verontilityslain 3 §:n 4 momentin mukaan valtiovarainministeriö määrää maksuajankohdan. Veronsaajille tilitettävien

määrien maksuajankohdasta annetun valtiovarainministeriön päätöksen (758/1998) 2 §:n mukaan tilitettävät määrät on maksettava kunkin kuukauden 28 päivänä. Jos tämä päivä ei ole pankkipäivä, maksupäivä on seuraava pankkipäivä. Maksupäivä on kuitenkin viimeistään kuukauden toiseksi viimeinen pankkipäivä.

4 §. Tilitysten tekemiseen ja maksatukseen liittyvistä hallinnollisista toimenpiteistä huolehtisi Verohallitus tai sen määräämä verovirasto.

5 §. Pykälään sisältyisi säännös lain täytäntöönpanoa koskevasta asetuksenantovaltuudesta.

6 §. Pykälään sisältyisi voimaantulosäännös.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001. Lakia sovellettaisiin Kansaneläkelaitokselle vuodelta 2001 tilitettävään arvonnisäveroon.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä arvonlisäverolain (1501/1993) 1 §:n 1 momentissa säädetään arvonlisäveron saajasta, tilitetään vuonna 2001 Kansaneläkelaitokselle arvonlisäveron tuotosta 2 400 miljoonaa markkaa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Kansaneläkelaitoksen osuus arvonlisäverosta tilitetään kalenterikuukausittain. Kunkin kalenterikuukautena tilitetään 1/12 1 §:n mukaisesta määrästä.

3 §

Kuukausierät maksetaan verontilityslain (532/1998) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuna Kansaneläkelaitokselle tilitettävien määrien

maksuajankohtana.

4 §

Tässä laissa tarkoitettujen tilitysten tekemisestä ja siihen liittyvästä maksatuksesta huolehtii Verohallitus tai sen määräämä verovirasto.

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan Kansaneläkelaitokselle vuodelta 2001 tilitettävään arvonlisäveroon.

Helsingissä 4 päivänä syyskuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

